

Nederlandse helm

In onze vitrine 'Helmen' liggen een tweetal Nederlandse helmen Model 34.

Opvallend verschil is de één met helmplaat en de ander zonder helmplaat.

Over deze helmplaat willen wij deze keer iets meer toelichten. De ontwikkeling van de Nederlandse stalen helm 1916-1946 is door drs. Kevin de Joode uitgebreid beschreven en met prachtige foto's uitgevoerd. Een 'must' voor de liefhebber. Dit boek is uitgegeven door de Bataafsche Leeuw in 2007.

De Helmplaat

De ontwerper van de ovale roodkoperen helmplaat is Christiaan Johannes 'Chris' van der Hoef. (1875-1933).

Chris was in de periode 1900-1930 een vooraanstaand en vernieuwende ontwerper van o.a. penningen. Hij vernieuwde in eigen stijl de Nederlandse penningkunst. De twee schetsen (rechts), een heraldische Nederlandse leeuw geplaatst in een ovaal en een opmerkelijk robuuste gekroonde W van Wilhelmina, zijn een goed voorbeeld van Van der Hoefs oeuvre.

Binnen de organisatie van de krijgsmacht is echter de gekroonde beginletter van de naam van de regerende voorst(in) voorbehouden aan het gebruik op vaandels, standaarden en vuurmonden en op door het staatshoofd geïnitieerde onderscheidingen en medailles.

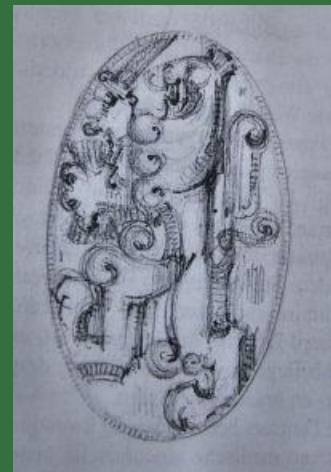
Om die reden zal de gekroonde W waarschijnlijk zijn afgekeurd. De krijgsmacht is een Koninkrijks aangelegenheid en daarom past het hiervoor de heraldische Nederlandse leeuw te gebruiken.

In 1940 veroorzaakte de helmplaat grote opschudding en angst tijdens gevechten in de meidagen. Het plaatje met de Nederlandse leeuw 'en reliëf' bleek de mogelijkheid tot afschampen van kogels, die de helm troffen ongunstig te beïnvloeden.

(zie *Armamentaria* aflevering 32 1997 pagina 109 t/m 111).

De helmplaat, die veelal werd gepoetst, werd verwijderd met de stormdolk, bajonet of een ander scherpe voorwerp.

De heer P. Bierma schrijft hierover: *'Op last van de legerleiding moest de plaat van de helm worden verwijderd, omdat bij de Duitse aanval in mei 1940, was gebleken, dat bij een kogeltreffer op de plaat hier stukken vanaf spatten een soms oogletsel brachten. Dit overkwam o.a. Egbert J. Keizer van Oude Bildtzijl op de Grebbeberg (www.leger1939-1940.nl).*

De kale stalen plek werd gecamoufleerd met verf en zand. Niet wetende dat tijdens in juni 1927 op verzoek van de legerleiding genomen schietproeve bij de Artillerie Inrichtingen, al was gebleken dat de helmplaat de kans op doorboring van kogels en scherven niet verhoogde, de voorzijde met helmplaat bood zelfs meer weerstand dan de achterzijde!

Uit 'De Wacht', dpl. D. Pront, 1/1/18R.I.;

Kapitein; 'Als ze jou tijdens een gevecht een oor afschieten, wat doe je dan'

Soldaat; 'Doorvechten, kapitein'.

Kapitein; 'En als ze daarna je andere oor afschieten'

Soldaat; 'Ophouden met vechten, want dan kan ik niets meer zien'.

Kapitein; 'Niets zien, waarom niet'

Soldaat; 'Omdat mijn helm dan over mijn ogen zakt'.

Bronnen:

De Nederlandse stalen helm 1916-1946 drs. Kevin de Joode;
Armamentaria aflevering 32 1997 pag. 101 t/m 111 F.A.Th. Smits;

Chris Sangers.